

עודכן ב- 07/01/2008 04:42

המרצים ככורי פחם

משבר ההשכלה הגבוהה (2)

מאת ישראל דורון

<< כמקהלה מתואמת היטב יצא בשבוע שעבר TheMarker בהתקפה חזיתית על שביתת המרצים הבכירים. הטענות של המחברים היו רבות ומגוונות, אך כולן מכוונות למטרה אחת: להוכיח כי אין הצדקה לשביתת המרצים וליצור דה-לגיטימציה של הסגל האקדמי הבכיר.

המאמרים כולם מתעלמים מהסיבה האמיתית לכך שטרם נמצא פתרון מוסכם לשביתה. הבעיה המהותית היא כי האוצר אינו מנהל משא ומתן אמיתי במטרה ליישב את הסכסוך עם המרצים, אלא הליך שניתן לכנותו בפשטות בשם סחיטה. האוצר מנסה לסחוט מהמרצים הסכמה לרפורמה ערכית מרחיקת לכת במערך ההשכלה הגבוהה בישראל, רפורמה שהאוצר יודע כי המרצים (וגם הסטודנטים) מתנגדים לה.

דרישות המרצים הרי הוצבו על השולחן כבר בראשית הסכסוך. הן היו חד-משמעיות: פיצוי בגין שחיקת שכר וגיבוש מנגנון למניעת שחיקתו בעתיד. הדרישות אינן חדשות - הן הועלו על ידי הסגל האקדמי כבר לפני שנים - אך עד פרוץ השביתה זכו בהתעלמות מוחלטת מצד האוצר. יתרה מכך, אילו היה רצון כן ותם לב מצד המדינה, אפשר היה להגיע לעמק השווה ולמצוא פתרון שבו אף צד אינו מספק את מלוא תאוותו, אך גם כזה שאינו משפיל אף אחד מהצדדים.

לעומת זאת, בכל ההידברויות עם האוצר, ה"משא ומתן" לא נעצר בסוגיות היסוד שהעלו המרצים הבכירים או בניסיון להגיע לעמק השווה, אלא בניסיון של האוצר לנצל את ההזדמנות ולהתנות כל הסכמה לפשרה מצדו בהסכמה של המרצים ליישום הרפורמה הידועה כ"רפורמת שוחט". במלים אחרות, האוצר ניסה לכפות על המרצים הבכירים רפורמה מבנית מרחיקת לכת בהשכלה הגבוהה

בישראל. במהותה זו רפורמה המהווה חלק ממדיניות כלכלית ניאולברלית, שתכליתה ארוכת הטווח אינה רק להפריט את ההשכלה הגבוהה בישראל, אלא גם לשבור את כוחו של איגוד העובדים של המרצים באמצעות מעבר לשיטה של חוזים אישיים.

כשמבינים את תמונת המצב שתוארה לעיל, ברור מדוע שביתת המרצים צודקת: היא צודקת כי היא מייצגת מאבק עקרוני וערכי בין איגוד עובדים שכירים (המרצים הבכירים) לשלטון ששם לו למטרה לשבור את כוחם המאורגן באמצעות השלטה כוחנית של תפישת עולם המקדשת את כוחות השוק וההון הפרטי; והיא צודקת כי המאבק כבר מזמן אינו רק על שחיקת השכר (מאבק צודק כשלעצמו), אלא גם על זכותו של הסגל האקדמי הבכיר להמשיך להתקיים כארגון עובדים הפועל בסולידריות להגנת זכויות כלל חבריו (בין שהם פרופסורים למינהל עסקים ובין שלספרות ימי הביניים).

בגלל התנהלות האוצר, שביתת המרצים נהפכה למאבק שתכליתו למנוע את הפרטת ההשכלה הגבוהה ויצירת מעמדות שונים בין חוגים ובין מרצים. זהו גם מאבק על תרבות שלטונית הוגנת וצודקת, תוך התנגדות לכפייה חד-צדדית של אידיאולוגיה פוליטית, שתחולל בטווח הארוך פגיעה קשה ביותר באיכות ההשכלה הגבוהה בישראל.

מכאן ברור מדוע זוכה השביתה לתמיכה רחבה מצד הסגל האקדמי הבכיר. עוד ברור כי ככל שהדברים נוגעים לסגל האקדמי הבכיר, גם מתקפה מתוזמנת ומתוקשרת לא תגרום לו להישבר או לוותר על עקרונותיו.

ד"ר ישראל דורון הוא מרצה בכיר בחוג לגרונטולוגיה ובבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת חיפה

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון